Vihreän siirtymän hankkeiden väliaikainen etusija HE 128/2022 vp

Eduskunnan talousvaliokunta 18.10.2022

Heidi Lettojärvi

Energiateollisuus

Sujuva lupa- ja tuomioistuinkäsittely tärkeä tavoite

- Lain tavoite nopeuttaa vihreän siirtymän hankkeita on kannatettava
- Tiettyjä hankkeita koskeva ”kiihdytyskaista”-menettely ei kuitenkaan ole ongelmaton
  - hankeluettelot ovat aina jossain määrin keinotekoisia ja rajaukset hankalia
  - nykyisin lähes kaikki investointihankkeet toteuttavat vihreää siirtymää eri näkökulmista
  - on paljon muitakin perusteita, miksi lupahakemus tulisi käsitellä kiireellisenä (esim. energiakriisin johdosta tehtävät polttoainemuutokset)

➢ Oleellista on lupaviranomaisten ja tuomioistuimen joutuisa käsittely **kaikkien** (hakijan näkökulmasta) kiireellisten asioiden osalta
  - riittävä resurssointi
  - valtion ympäristöviranomaisten yhdistäminen valtakunnalliseen monialaiseen virastoon
  - hankkeiden lupakokonaisuudelle sähköinen asiointi
  - valitusten rajaaminen siten, että samasta hankkeesta voisi ympäristöllisistä syistä valittaa vain kerran

Muutosehdotuksia hallituksen esitykseen (1/2)

- ***Do No Significant Harm (DNSH) –kriteerien poistaminen*** – etusija tulee myöntää hankeluetteloon kuulumisen perusteella
  - kriteerit luovat merkittävää hallinnollista taakkaa
  - kriteerit olisivat uusi elementti ympäristöluvissa ja vesilain mukaisissa luvissa
  - AVI:t käsittelevät kriteerejä ensimmäistä kertaa
  - olla vaikea ennustaa millaista aineistoa, yksityiskohtaisuutta ja laajuutta hakijan ”riittävään selvitykseen” vaadittaisiin
  - riskinä selvitystä koskevat täydennyspyynnöt -> sujuvoittamistavoitteen vesittyminen
  - nähtävissä on, että toiminnanharjoittajat eivät hae etusijaa etenkään, jos DNSH-kriteerejä ei ole jo selvitetty esim. rahoitushakemuksessa

  ➢ Toissijaisesti ET esittää, että DNSH-selvitystä ei edellytettäisi YVA-hankkeita
    - YVA-menettely käsittää kaikki DNHS-kriteerit ja niiden uudelleen läpikäymisestä etusijamenettelyn yhteydessä voidaan luopua.

  ➢ Mikäli DNSH-kriteerit jäävät, tulee niitä koskevat selvitysvaatimukset olla mahdollisimman kevyet ja hyvin ohjeistetut

Muutosehdotuksia hallituksen esitykseen (2/2)

- ***Lupahakemuksen käsittelyajasta säätäminen***, esim. 6 kk (jos täydennyksiin kulua aika jätetään pois)
  - Valtakunnallisesti kaikkien ympäristönsuojelulain mukaisten lupahakemusten mediaanikäsittelyaika oli 10,5 kuukautta ja vesilain mukaisissa asioissa 8,4 kuukautta (2021).
- Hankeluettelon täydentäminen ***ydinvoimalla***
- Lakiehdotus ei sisällä menettelysäännöstä etusijan ratkaisemiselle lupaviranomaisessa. Tämä on hyvä ratkaisu, mutta ***hakijalle on kuitenkin annettava tieto*** etusijaa koskevasta ratkaisusta pyydettäessä.
- Lakiehdotuksen mukaan kiireellisesti käsiteltäviin kaavavalituksiin sisältyy vain uusiutuvan energiantuotannon kannalta merkittävät kaavat. Ehdotuksen ***hankeluettelon kaikkien hankkeiden kaavavalitukset tulee käsitellä kiireellisesti***.